

Przedmiot: BIOETYKA

I. Informacje ogólne

Jednostka organizacyjna	Wydział Rehabilitacji Pracownia Bioetyki i Filozofii
Nazwa przedmiotu	BIOETYKA
Kod przedmiotu	FV-34
Język wykładowy	polski
Rodzaj kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny)	obowiązkowy
Poziom kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia)	5-letnie Jednolite studia magisterskie
Rok studiów	II
Semestr (zimowy, letni)	IV, letni
Liczba punktów ECTS	3
Imiona i nazwiska, tytuł/stopień naukowy, adres e-mailowy wykładowców prowadzących zajęcia	prof. dr hab. Alicja Przyłuska-Fischer alicia.przyluka-fischer@awf.edu.pl mgr Katarzyna Korbacz korbacz.katarzyna@gmail.com
Program (programy) studiów, w którym realizowany jest przedmiot	FIZJOTERAPIA
Sposób realizacji zajęć (stacjonarny, uczenie się na odległość)	stacjonarny
Wymaganie wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji oraz dodatkowe	Student posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje wymagane do zaliczenia przedmiotu <i>filozofia</i> .

II. Informacje szczegółowe

Cele przedmiotu	
C1	Zapoznanie studentów z genezą, interdyscyplinarną naturą, metodami i rolą bioetyki, a także relacjami między tradycyjną etyką medyczną a bioetyką.
C2	Zapoznanie studentów z etycznymi zasadami pracy z pacjentem oraz podstawowymi problemami etycznymi, jakie rodzi praktyka fizjoterapeutyczna.
C3	Zapoznanie studentów z podstawowymi problemami i argumentami etycznym, jakie pojawiają się w dyskusjach dotyczących początku i końca życia człowieka oraz nowych terapii i technologii biomedycznych.
C4	Zapoznanie studentów z zasadami etycznymi prowadzenia badań naukowych w biomedycynie, w tym w fizjoterapii.
C5	Wykształcenie u studentów umiejętności identyfikowania, formułowania i rozwiązywania problemów etycznych pojawiających się w typowych sytuacji związanych z wykonywaniem zawodu fizjoterapeuty, zgodnie z zasadami etyki zawodowej.
C6	Wykształcenie u studentów umiejętności przygotowywania wystąpień ustnych związanych z tematyką zajęć oraz umiejętności aktywnego, rzeczowego i kulturalnego uczestniczenia w dyskusji.
C7	Wykształcenie u studentów umiejętności przygotowywania prac pisemnych związanych z tematyką zajęć.
C8	Podniesienie świadomości studentów na temat etycznych, kulturowych i społecznych uwarunkowań praktyki zawodowej i badawczej w dziedzinie fizjoterapii oraz wykształcenie szacunku dla autonomii innych osób oraz pluralizmu światopoglądowego.
C9	Wyrobie u studentów postawy nakierowanej na przestrzeganie wartości humanistycznych i standardów etyki zawodowej oraz właściwe reagowanie na naruszenia tych zasad.

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu			
Efekt uczenia się standard	Efekty uczenia się przedmiotowe	Odniesienie do celów	Odniesienie do charakterystyk II stopnia PRK
Wiedza			
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie: O.W3 problematykę z zakresu dyscyplin naukowych – psychologia, pedagogika i nauki socjologiczne, filozofia, bioetyka; O.W13 etyczne, prawne i społeczne uwarunkowania	1. Różnicuje tradycyjną etykę lekarską, etykę zawodową i współczesną bioetykę. 2. Wyjaśnia genezę bioetyki, jej interdyscyplinarną i poświadczoną naturę oraz specyfikę przedmiotową i metodologiczną. 3. Tłumaczy rolę etyki i bioetyki w praktyce medycznej, zwłaszcza w praktyce fizjoterapeutycznej, i rozwoju nauk biomedycznych. 4. Definiuje i wyjaśnia podstawowe zasady etyczne pracy z pacjentem (zasadę szacunku dla osoby, zasadę czynienia dobra, zasadę nieszkodzenia oraz zasadę sprawiedliwości), a także podstawowe prawa pacjenta, w szczególności prawo do poszanowania	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	P7SM_WG P7SM_WK

wykonywania zawodu Fizjoterapeuty. B.W4 zasady motywowania pacjentów do prozdrowotnych zachowań i informowania o niepo-myślnym rokowa-niu, znaczenie ko-munikacji werbal-nej i niewerbalnej w procesie komu-nikowania się z pac-jentami, a także pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem. B.W10 regulacje prawne związane z wykonywaniem zawodu fizjo-terapeuty, w tym prawa pacjenta, obowiązki praco-dawcy i praco-wnika, w szczegól-ności wynikające z prawa cywilnego, prawa pracy, ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego, a także zasady odpowiedzialności cywilnej w praktyce fizjoterapeutycznej. B.W18 zasady etyczne współczes-nego marketingu medycznego. F.W9 zasady etyczne obowiąz-ujące w pracy z pacjentem.	godności i intymności oraz prawo do informacji i udzielenia zgody na świadczenie zdrowotne. 5. Zna treść kodeksów etyki fizjoterapeuty o zasięgu krajowym, europejskim i globalnym. 6. Przedstawia i wyjaśnia podstawowe problemy etyczne, jakie rodzi praktyka fizjoterapeutyczna oraz praca w zespole terapeutycznym. 7. Przedstawia i wyjaśnia podstawowe problemy i argumenty etyczne pojawiające się w dyskusjach dotyczących początku życia, w szczególności w dyskusjach dotyczących metod wspomaganej prokreacji, diagnostyki przedurodzeniowej oraz przerywania ciąży. 8. Przedstawia i wyjaśnia podstawowe problemy i argumenty etyczne pojawiające się w dyskusjach dotyczących końca życia, w szczególności w dyskusjach dotyczących opieki nad osobą terminalnie chorą, uporczywej terapii, eutanazji oraz opieki paliatywnej. 9. Przedstawia i wyjaśnia podstawowe problemy i argumenty etyczne pojawiające się w dyskusjach dotyczących stosowania i rozwoju nowych metod leczenia oraz nowych technologii biomedycznych. 10. Wskazuje i omawia zasady dobrej praktyki badawczej; podaje przykłady nadużyć i nierzetelności w nauce. 11. Wskazuje i wyjaśnia podstawowe warunki i zasady etyczne prowadzenia badań naukowych w biomedycynie, w szczególności badań z udziałem ludzi i zwierząt. 12. Przedstawia i wyjaśnia podstawowe problemy etyczne, jakie rodzi rozwój wiedzy i techniki biomedycznej na drodze badań z udziałem ludzi i zwierząt.		
--	---	--	--

F.W13 prawne, etyczne i meto-dyczne aspekty prowadzenia badań klinicznych oraz rolę fizjoterapeuty w ich prowadzeniu F.W17 zasady etyki zawodowej fizjoterapeuty			
Umiejętności			
W zakresie umiejętności absolwent potrafi: O.U11 komunikować się z pacjentem i jego rodziną w atmo-sferze zaufania, z uwzględnieniem potrzeb pacjenta i jego praw. O.U14 postępować zgodnie z zasadami etycznymi i bioetycznymi w wyko-nywaniu czynności właściwych dla zawodu fizjoterapeuty. B.U8 identyfikować podstawowe pro-bblemy etyczne dotyczące współ-czesnej medycyny, ochrony życia i zdrowia oraz uwzględnić w planowaniu i przebiegu fizjoterapii uwarunkowania kulturowe, religijne etniczne pacjentów. B.U11 udzielać pacjentowi infor-macji o celu, przebiegu i	1. Potrafi postępować zgodnie z obowiązującymi prawami pacjenta. 2. Potrafi postępować zgodnie z obowiązującymi zasadami etycznymi związanymi z zawodem fizjoterapeuty. 3. Potrafi postępować z uwzględnieniem uwarunkowań religijnych, etnicznych i kulturowych pacjenta. 4. Potrafi w odpowiedni sposób udzielać informacji pacjentowi oraz osobom do tego upoważnionym. 5. Potrafi uzyskać świadomą zgodę na interwencje medyczne właściwe dla zawodu fizjoterapeuty. 6. Zna zasady etyki zawodowej fizjoterapeuty.	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C8 C9	P7SM_UK P7SM_UW P7SM_UO

ewentualnym ryzyku proponowanych działań diagnostycznych lub fizjoterapeutycznych i uzyskiwać jego świadomą zgodę na te działania. F.U15 aktywnie uczestniczyć w dyskusjach na temat problemów zawodowych, z uwzględnieniem zasad etycznych. F.U16 stosować się do zasad deontologii zawodowej, w tym do zasad etyki zawodowej fizjoterapeuty F.U17 przestrzegać praw pacjenta. F.U18 nawiązać relację z pacjentem i współpracownikami opartą na wzajemnym zaufaniu i szacunku			
Kompetencje społeczne			
W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do: O.K1 nawiązania i utrzymania pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych. O.K4 przestrzegania praw pacjenta i zasad etyki zawodowej.	1. Zna prawa pacjenta oraz zasady etyczne związane z zawodem fizjoterapeuty. 2. Potrafi komunikować się oraz postępować z pacjentem uwzględniając jego światopogląd.	C8 C9	P7SM_KK P7SM_KO P7SM_KR

III. Treści programowe

Treści programowe			
Treści programowe	Tytuł wykładu	Odniesienie do efektów uczenia się ze standardu/ przedmiotowych	Odniesienie do celów przedmiotu
WYKŁADY			
TP1	Tradycyjna etyka medyczna	O.W3/1 O.W13/1	C1
TP2	Geneza, natura i metody bioetyki	O.W3/2,3 O.W13/2,3	C1
TP3	Podstawowe zasady bioetyki	O.W3/4 O.W13/5 O.U11/1-6 O.K1/1,2 O.K4/1 B.W4/4,5,6 B.U8/3,4,5,6	C2 C9
TP4	Problemy etyczne rehabilitacji i fizjoterapii	O.W3/6 O.W13/6 O.U11/1-6 O.K1/1,2 O.K4/1 B.W4/4,5,6 B.W18/6 B.U8/1-6 B.U11/4,5	C2 C9
TP5	Etyczne problemy medycyny początku życia	O.W3/7 B.U8/7	C3
TP6	Etyczne problemy medycyny końca życia	O.W3/8 B.U8/7	C3
TP7	Etyczne problemy nowych technologiach biomedycznych	O.W3/9 O.W13/9 B.U8/7	C3
TP8	Etyczne problemy badań naukowych na człowieku	O.W3/10-12 O.W13/10-12 O.U11/1-7 O.K4/1-2 B.W4/10-12 B.W9/10-12 B.U8/7 B.U11/1-7	C4 C9
ĆWICZENIA			
TP9	Instruktaż BHP 1. Narodziny bioetyki	O.W3/1-4,6,11,12 O.W13/3,4,6	C1-C2 C4-C9

	2. Etyczne zasady pracy fizjoterapeuty. Godność i autonomia pacjenta rehabilitowanego 3. Prywatność i intymność pacjenta rehabilitowanego 4. Prawdomówność i inne etyczne aspekty komunikacji z pacjentem 5. Zasady prowadzenia badań naukowych na ludziach w fizjoterapii 6. „Komitet bogów” – zajęcia warsztatowe 7. Debata Oxfordzka – zajęcia warsztatowe Tematy do wyboru: – Etyczne aspekty przerywania ciąży – Etyczne aspekty diagnostyki przedurodzeniowej – Etyka wspomaganej prokreacji – Etyka samobójstwa i eutanazji – Etyka i klonowanie człowieka – Etyka i doping w sporcie – Etyka badań naukowych z udziałem zwierząt – inny (do uzgodnienia)	O.U11/2-6 O.K1/1-2 B.W4/3,4,6 B.W18/4,6 B.U8/1-7 B.U11/1-7	
--	---	---	--

Planowane formy /działania / metody dydaktyczne		
Treści programowe	Metoda dydaktyczna	Odniesienie do efektów uczenia się ze standardu/ przedmiotowych
TP1-TP08	– wykład informacyjny – wykład problemowy	O.W3/1-12 O.W13/1-6,9-12 B.W4/3-6 B.W10/4-6 B.W18/3-6 O.U11/1-7 O.U14/1-6 B.U8/3,7 B.U11/4,5 O.K1/1-2 O.K4/1
TP9	– dyskusja – analiza problemu – analiza przypadku – analiza tekstu / dokumentu regulacyjnego – debata oxfordzka	O.W3/1-4,10-12 O.W13/1-4 B.W4/4 O.U11/1-6 O.U14/1-6 B.U8/3 B.U11/4,5

		O.K1/1-2 O.K4/1
Środki dydaktyczne - Komputer - Rzutnik multimedialny - Prezentacje tematyczne/problemowe - Kazusy		

Metody i kryteria oceniania		
Odniesienie do efektów uczenia się ze standardu/ przedmiotowych	Treści programowe (TP)	Typy/ Metody oceniania D – ocenianie diagnostyczne, F- ocenianie formujące, P – ocenianie podsumowujące * lub wybór z załączonej listy walidacji wyników
WYKŁAD – Egzamin		
O.W3/1-12 O.W13/1-6,9-12 B.W4/3-6 B.W10/4-6 B.W18/3-6 O.U11/1-7 O.U14/1-6 B.U8/3,7 B.U11/4,5 O.K1/1-2 O.K4/1	TP1 – T08	P – ocenianie podsumowujące • egzamin pisemny (2 testy) złożony z pytań zamkniętych wielokrotnego wyboru
ĆWICZENIA – zaliczenie na ocenę		
O.W3/1-4,10-12 O.W13/1-4 B.W4/4 O.U11/1-6 O.U14/1-6 B.U8/3 B.U11/4,5 O.K1/1-2 O.K4/1	TP09 – TP11	• Pisemne sprawdziany z lektur obowiązkowych, obejmujące pytania zamknięte i otwarte, tzw. „wejściówki” (20% oceny finalnej)
O.W3/1-4,10-12 O.W13/1-4 B.W4/4 O.U11/1-6 O.U14/1-6 B.U8/3 B.U11/4,5 O.K1/1-2 O.K4/1	TP09 – TP11	• Przygotowanie do zajęć i aktywność na zajęciach, w tym udział w dyskusjach, debata oxfordzkich, grupowych prezentacjach oraz grupowych analizach przypadków (40% oceny finalnej)

O.W3/1-4,10-12 O.W13/1-4 B.W4/4 O.U11/1-6 O.U14/1-6 B.U8/3 B.U11/4,5 O.K1/1-2 O.K4/1	TP09 – TP11	Praca pisemna – systematyczna etyczna analiza przypadku/projektu/problemu lub analiza krytyczna tekstu z zakresu tematyki zajęć (40% oceny finalnej)
--	-------------	--

Zalecana lista lektur lub lektury obowiązkowe	
Literatura obowiązkowa [Wykład] Materiały wykładowe – prezentacje multimedialne [Ćwiczenia] Literatura obowiązkowa do tematów TP09-TP11: J. Różyńska, P. Łuków, Narodziny i natura bioetyki, w: J. Różyńska, W. Chańska (red.), Bioetyka, Wolters Kluwer, Warszawa 2013, s. 15-31. Z. Szawarski, Godność człowieka rehabilitowanego, Postępy Rehabilitacji 2000, t. 14(4): 77-84. P. Łuków, Poszanowanie prywatności i poufność, w: P. Łuków, T. Pasierski, Etyka medyczna z elementami filozofii, PZWL Warszawa 2013. K. Szewczyk, Prawdomówność w medycynie, w: BIOETYKA, s. 108-20. J. Różyńska, Zasady prowadzenia badań naukowych z udziałem ludzi w fizjoterapii, Postępy Rehabilitacji 2012, 4. - Deklaracja Helsińska Literatura dodatkowa [Ćwiczenia] Literatura dodatkowa do tematów TP09-TP11: - Przyłuska-Fiszer, Interpretacja pojęcia autonomii i troski w etyce rehabilitacji, w: A. Przyłuska-Fiszer, Niepełnosprawność jako przedmiot refleksji bioetycznej, Wyd. Fall, Kraków 2013, s. 125-48. - R.B Purtilo, Applying the Principles of Informed Consent to Patient Care: Legal and Ethical Considerations for Physical Therapy, Physical Therapy 1984; 64: 934-7 D. Nicholls et al., The Body and Physiotherapy, Physiotherapy Theory and Practice, 2010 26(8):497-509. J. Roger et al., Physiotherapists' Use of Touch In Inpatient Settings, Physiotherapy Research International 2002, 7(3): 170-86. - Steciwko, Zasady komunikowania się lekarza z pacjentem z uwzględnieniem przewlekłe i ciężko chorego, w: J. Barański, E. Waszyński, A. Steciwki (red.), Komunikowanie się lekarza z pacjentem, Wyd. Astrum, Wrocław 2000: 121-129. - Orońska, Rozmowa z nieuleczalnie chorym, w: Komunikowanie się lekarza z pacjentem, s. 130-38. S. Hargreaves, The Relevance of Non-verbal Skills in Physiotherapy, The Australian Journal of Physiotherapy 1982, 28(4): 19-22 - The Belmont Report. Ethical Principles and Guidelines for the Protection of Human Subjects of Research	

Punkty ECTS - 1 pkt – 25-30 godz. pracy studenta (kontaktowych + samodzielnych)

RODZAJ ZAJĘĆ	GODZINY
Godziny kontaktowe	45 (30 wyk +15 ćw)
Przygotowanie do egzaminu	15
Przygotowanie do zajęć ćwiczeniowych	10
Przygotowanie pracy pisemnej	20
Razem = 90 godz. = 3 ECTS	

